

विद्यासागर विश्वविद्यालय

VIDYASAGAR UNIVERSITY

M.A. Examinations 2020

Semester IV

Subject: SANSKRIT

Paper: SAN-401

(Theory)

Full Marks: 40 Time: 2HRS.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

Answer any one question from Group A or B:

Group-A

यथेच्छमेकः प्रश्नः संस्कृतेन देवनागर्या च समाधेयः –

1. किं नाम ध्वनिकाव्यम्? तस्य मूलभेदद्वयं किम्? आद्यभेदस्य लक्षणं सोदाहरणमालोच्यताम्।
2. को नाम विवक्षितान्यपरवाच्यध्वनिः? स कतिविधः? संलक्ष्यक्रमव्यङ्ग्यध्वनेः स्वरूपं किम्? तस्य भेदा वर्णयन्ताम्?
3. मम्मटमते किं तावद्रसलक्षणम्? भरतमुनेः रससूत्रमाधारीकृत्य प्रणीतो मतवादः कतिविधः? तेषां स्वरूपं समासेनालोच्यताम्।
4. एषां भेदा यथायोगं वेदितव्याश्च पूर्ववत् – उक्तेरस्याः यथार्थता प्रतिपाद्यताम्।
5. व्यञ्जनाविरोधिनां मतखण्डनपूर्वकं व्यञ्जनावादिनो मम्मटाचार्यस्य मतमण्डनं सयुक्तिकमालोच्यताम्।
6. मम्मटमते वाच्यार्थव्यङ्ग्यार्थयोः को भेदः? लक्षणाव्यञ्जनयोः सादृश्यं वैसादृश्यं वर्णयन्ताम्।
7. जगन्नाथेन विरचितस्य रसगङ्गाधरग्रन्थस्य परिचयः प्रदेयः।
8. जगन्नाथसम्मतं काव्यप्रयोजनमालोच्यताम्।
9. जगन्नाथसम्मतं काव्यलक्षणं प्रस्तूयताम्।
10. जगन्नाथसम्मतः काव्यहेतुः कीदृशः?
11. जगन्नाथमते काव्यं कतिविधम्? तेषु आद्यलक्षणं सोदाहरणमालोच्यताम्।
12. जगन्नाथसम्मतकाव्यलक्षणानुसारं पञ्चममपि काव्यं भवितुमर्हति न वा आलोच्यताम्।

Group-B

यथेच्छमेकः प्रश्नः संस्कृतेन देवनागर्या च समाधेयः –

1. चार्वाकदर्शनं कथं लोकायतमिति नाम्नाभिधीयते सयुक्ति उपस्थाप्यताम्।
2. चार्वाकमते देहातिरिक्त आत्मा अस्ति न वेति विचार्यताम्।
3. चार्वाकैः कतिविधं प्रमाणं स्वीकृतम्? प्रमाणान्तराणाम् अस्वीकारे कारणं किम्?
4. जैनमते अर्हत्स्वरूपं निरूप्यताम्।
5. अनृतव्याघातपुनरुक्तदोषः इत्यनेन किं बोध्यते चार्वाकमतानुसारमालोच्यताम्।
6. परमेश्वरस्य निःश्रेयसप्रदत्तविषयकं मतं कथं दुरुच्छेद्यम्?
7. चार्वाकमते अदृष्टमस्ति न वेति विचार्यताम्।
8. क्षणिकत्ववादप्रतिस्थापने बौद्धानां युक्तयः आलोच्यन्ताम्।
9. अनुमानस्य प्रामाण्यप्रतिष्ठायां बौद्धानां का युक्तयः?
10. कार्यकारणभावाद्वा स्वभावाद्वा नियामकात्।
अविनाभावनियमोऽदर्शनात् न दर्शनात्॥ - व्याख्यायताम्।
11. पञ्चकारणी इत्यनेन किं बोध्यते- सोदाहरणं सविस्तरमालोच्यताम्।
12. स्याद्वादः आलोच्यताम्।

VidyaSagar U.